

**Vlaamse Toezichtcommissie voor het
elektronische bestuurlijke
gegevensverkeer**

**Beraadslaging VTC nr. 29/2017
van 13 september 2017**

**Betreft: aanvraag tot machtiging voor het meedelen van persoonsgegevens van
landbouwers met percelen gelegen in kwetsbare beschermingszones voor drinkwater door
het departement Landbouw en Visserij (LV) aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in
het kader het beleid tot bescherming van de drinkwaterbronnen en de kwaliteit van het
drinkwater.**

I. ELEMENTEN VAN DE AANVRAAG

A. WETTELIJKE, DECRETALE EN REGLEMENTAIRE GRONDSLAGEN

1. De Vlaamse Toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "VTC");
2. Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid de artikelen 8 en 11;
3. Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 betreffende de veiligheidsconsulenten;
4. Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVP");

5. Gelet op het Koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "KB 13 februari 2001").

B. VERLOOP VAN HET ONDERZOEK

6. Gelet op de aanvraag, ontvangen op 3 juli 2017;

7. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van het departement LV, ontvangen op 3 juli 2017;

8. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van VMM, ontvangen op 3 juli 2017;

9. Beslist op 13 september 2017 , na beraadslaging, als volgt:

II. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE AANVRAAG

10. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) is als toezichthouder op de drinkwaterkwaliteit ook bevoegd voor het beleid met betrekking tot de bescherming van de drinkwaterbronnen. Het is belangrijk om de bestaande gewasbeschermingsmiddelendruk te kennen om deze met een gedegen en zo nodig aangepast monitoringsprogramma te kunnen opvolgen om de kwaliteit van het drinkwater te garanderen. Dit kan via parate kennis van de landbouwsector. Op basis van landgebruik en de teelten in de beschermingszone kan men een goede inschatting maken van welke producten daar gebruikt worden.

11. Het gebruik van persoonsgegevens van landbouwers die percelen hebben in kwetsbare beschermingszones voor drinkwater moet het mogelijk maken om de risico's in beschermingszones in te schatten en laat toe om de perceelsgegevens te koppelen aan de bijhorende landbouwzetel om gerichte bevraging binnen het mandaat van de VMM mogelijk te maken.

A. ONTVANKELIJKHEID

12. De gevraagde gegevens bevatten identificatiegegevens, onder meer landbouwnummer, naam landbouwer, adres van de exploitatie, Deze gegevens moeten bijgevolg beschouwd worden als persoonsgegevens in de zin van artikel 1, §1, WVP. De gevraagde gegevens zullen niet altijd persoonsgegevens in de zin van artikel 1, § 1, WVP betreffen daar zij soms louter informatie over rechtspersonen zullen bevatten. Er kan echter niet worden ontkend dat deze gegevens in veel gevallen (onrechtstreeks) in verband kunnen gebracht worden met natuurlijke personen, waardoor zij als persoonsgegevens dienen te worden gekwalificeerd.

13. Aangezien deze persoonsgegevens op een geautomatiseerde wijze worden verwerkt, is de WVP van toepassing¹.

14. Overeenkomstig artikel 8, eerste lid, van het e-govdecreet vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een instantie² een machtiging van de VTC, tenzij de elektronische mededeling van gegevens al onderworpen is aan een machtiging van een ander sectoraal comité, opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

15. De persoonsgegevens worden opgevraagd bij het departement LV³. Het Departement LV is dus een instantie, vermeld in artikel 4, §1, 2°, decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur, en valt dus onder het toepassingsgebied van artikel 8 van het e-govdecreet.

16. De VTC is derhalve bevoegd om voorliggende machtigingsaanvraag te behandelen.

B. TEN GRONDE

B.1. FINALITEITSBEGINSEL

17. Artikel 4, §1, 1°, WVP, stelt dat iedere verwerking van persoonsgegevens eerlijk en rechtmatig moet zijn. Dit houdt in dat iedere gegevensverwerking dient te gebeuren op een transparante wijze en mits naleving van het recht.

18. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, dienen persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen en mogen zij niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden. Hierbij wordt rekening gehouden met alle relevante factoren, met name de

¹ Art. 3, §1 WVP.

² Het begrip 'instantie' wordt gedefinieerd in artikel 2, 10°, van het decreet als: "een instantie, vermeld in artikel 4, §1, van het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur".

Art. 4, § 1. Dit decreet is van toepassing op de volgende instanties :

1° het Vlaams Parlement en de eraan verbonden instellingen;

2° de diensten, instellingen en rechtspersonen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest;

3° de gemeenten en de districten;

4° de provincies;

5° de andere gemeentelijke en provinciale instellingen, met inbegrip van de verenigingen zonder winstoogmerk waarin één of meer gemeenten of de provincies minstens de helft van de stemmen in één van de beheersorganen heeft of de helft van de financiering voor haar rekening neemt;

6° de verenigingen van provincies en gemeenten, bedoeld in de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales, en de samenwerkingsvormen zoals geregeld in het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking;

7° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, hierna O.C.M.W.'s te noemen, en de verenigingen, bedoeld in hoofdstuk 12 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende O.C.M.W.'s;

8° de polders, bedoeld in de wet van 3 juni 1957 betreffende de polders, en de wateringen, bedoeld in de wet van 5 juli 1956 betreffende de wateringen;

9° de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporalieën van de erkende erediensdiensten;

10° alle andere instanties binnen het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap.

³ Vanaf 1 januari 2015 is het Departement Landbouw en Visserij in de rechten en plichten van het Agentschap voor Landbouw en Visserij getreden: besluit van de Vlaamse Regering van 25 april 2014 tot wijziging van de organieke regelgeving naar aanleiding van de fusie van het departement Landbouw en Visserij met het Agentschap voor Landbouw en Visserij; besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2014 houdende aanpassing van de sectorale regelgeving naar aanleiding van de fusie van het Departement Landbouw en Visserij en het Agentschap voor Landbouw en Visserij

redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen. De VTC onderzoekt hierna de verschillende aspecten van dit finaliteitsbeginsel.

Oorspronkelijk doeleinde van de gegevensverwerking:

19. Het Departement LV is bij besluit van de Vlaamse Regering van 9 februari 2007⁴ houdende de bepalingen tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het mestbeleid en van het landbouwbeleid, aangeduid als de bevoegde instantie voor de identificatie en registratie in het GBCS (Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem) van de landbouwers en van de landbouwgronden, als bepaald in het decreet van 22 december 2006 tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid. Het Departement LV organiseert hiertoe een jaarlijkse verzamelvraag bij alle landbouwers in Vlaanderen.

20. Het Departement LV vraagt jaarlijks via de verzamelvraag alle gegevens over percelen op bij de land- en tuinbouwers voor volgende doeleinden:

- het activeren van Vlaamse toeslagrechten en aangeven of speciale toeslagrechten moeten worden omgezet naar gewone toeslagrechten;
- het voldoen aan de aangifteplicht bij de Mestbank;
- het vervolledigen van de derogatieaanvraag;
- het melden van verhoogde bemesting van tuinbouwteelten of gebruik van compost;
- het aanvragen van vergoeding natuur, van uitbetaling voor sommige agromilieumaatregelen of de inkomenscompensatie en de onderhoudssubsidie van beboste gronden;
- het aangeven van beheerovereenkomsten met de Vlaamse Landmaatschappij of nieuwe agromilieumaatregelen;
- het aangeven van percelen in het kader van de melkquotumreglementering of om steun voor gekoppelde premies aan te vragen;
- het melden van overdrachten van gebruik van percelen.

Doeleinde van de verdere verwerking:

21. De VMM vraagt de persoonsgegevens op voor volgende doeleinden:

22. Doeleinde 1: in kaart brengen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in zones beschermd voor de productie van drinkwater uit grondwater via een opvraging van gegevens in verband met het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij de landbouwer zelf a.d.h.v. perceelsgegevens/persoonsgegevens kan de koppeling gemaakt worden tussen de percelen gelegen in beschermingszones voor drinkwater en het respectievelijke landbouwbedrijf.

23. Doeleinde 2: in kaart brengen van de mate waarin de principes van geïntegreerde gewasbescherming worden nageleefd en van de mate waarin de bedrijven in de beschermde zones voor drinkwater een vegaplan certificering ontvingen. Ter informatie: de vegaplan standaard wordt door Vegaplan toegekend aan landbouwers die duurzaam telen, dit op basis van vrijwillige bedrijfsscreenings. VMM heeft niets te maken met deze certificaten maar het al dan niet hebben van een certificaat is een goede graadmeter voor duurzaam gebruik van pesticiden om een inschatting te maken van de mogelijke impact van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de beschermingszones. Beide

⁴ Gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2014 houdende aanpassing van de sectorale regelgeving naar aanleiding van de fusie van het Departement Landbouw en Visserij en het Agentschap voor Landbouw en Visserij

parameters laten dus toe een risico-evaluatie te maken: beschermingszones waarin de meeste bedrijven een Vegaplan certificaat hebben en telen volgens de principes van geïntegreerde gewasbescherming lopen wellicht minder risico op contaminatie met pesticiden– a.d.h.v. perceelsgegevens/persoonsgegevens.

24. Doeleinde 3: terugkoppeling van de algemene resultaten, (bv. de kwaliteit van het pesticidengebruik in de beschermingszone, welke stoffen vormen een probleem, waar kan er verder op ingezet worden, ...) en waar nodig bijhorende sensibilisering naar de betrokken landbouwers toe a.d.h.v. perceelsgegevens/persoonsgegevens. De persoonsgegevens worden uiteraard niet meegedeeld maar ze zijn wel nodig om de betrokken landbouwers te kunnen contacteren.

25. Op basis hiervan is de VTC van oordeel dat de omschrijving van de doeleinden van de verdere verwerking welbepaald en uitdrukkelijk is in de zin van artikel 4, §1, 2°, WVP en brengt in herinnering dat gevraagde gegevens enkel met het oog op deze doeleinden verder mogen verwerkt worden.

26. Er dient te worden geanalyseerd of de doeleinden van de door de aanvrager geplande verwerkingen verenigbaar zijn met de doeleinden waarvoor de gegevens oorspronkelijk door het departement LV zijn verwerkt. Conform artikel 4, § 1, 2° WVP dient bij de beoordeling van deze verenigbaarheid rekening te worden gehouden met alle relevante factoren, waaronder de redelijke verwachtingen van de betrokkene en de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen.

27. Gezien de transparantiemaatregelen die worden voorzien bij de mededeling van de persoonsgegevens en uitgaande van het oorspronkelijk doeleinde van de gegevensverwerking, gezien het doel om de administratieve lasten voor de landbouwers te beperken en dubbel werk voor de betrokken instanties te vermijden, kan een landbouwer er redelijker wijze van uitgaan dat de daarbij verzamelde gegevens doorgegeven worden aan de diensten bevoegd voor het beleid tot bescherming van de drinkwaterbronnen en de kwaliteit van het drinkwater.

28. Op zich is het doel dus een gerechtvaardigd doel. Er moet echter wel nog een onderzoek gebeuren naar de proportionaliteit van de verdere verwerking (punt B.2.) en er moet rekening worden gehouden met de belangen van de betrokkenen. Vandaar dat de vereisten van transparantie en beveiliging een doorslaggevende rol spelen (punt B.3. en B.5.).

B.2. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL

B.2.1. Aard van de gegevens

29. Overeenkomstig artikel 4, §1, 3°, WVP, moeten persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt.

30. De VMM wenst volgende gegevens van het departement LV te verkrijgen:

<p>Identificatiegegevens van de landbouwers met percelen gelegen in kwetsbare beschermingszones voor grondwater bestemd voor de productie van drinkwater: landbouwnummer, naam en voornaam landbouwer, adres, postcode, gemeente, telefoon/GSM, email</p>	<p>De landbouwers die percelen hebben in kwetsbare beschermingszones voor drinkwater zijn verplicht om gegevens over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij te houden gedurende ten minste 5 jaar. Om het mandaat van de VMM te kunnen uitvoeren en zijn contactgegevens nodig voor doelen 1 (in kaart brengen gebruikte gewasbeschermingsmiddelen in kwetsbare beschermingszones - identificatiegegevens), 2 (in kaart brengen van individuele naleving van geïntegreerde gewasbescherming en individuele certificering van Vegaplan – landbouwnummer volstaat) en 3 (communicatie naar de betrokken landbouwers - identificatiegegevens)</p>
<p>Perceelsgegevens van percelen gelegen in kwetsbare beschermingszones voor grondwater bestemd voor de productie van drinkwater: Onder de perceelsgegevens wordt verstaan: perceelnummer, aangegeven oppervlakte, referentie-ID, namen en codes van voorteelt, hoofdteelt, combinatieteelt(en), eerste en tweede nateelt, datum ingebruikname, certificering van het perceel voor biolandbouw en de datum van omschakeling naar biolandbouw, aanwezigheid van agromilieumaatregelen (bijkomende bestemming), gespecialiseerde productiemethode, locatiegegevens van het perceel.</p>	<p>Niet elk perceel draagt in dezelfde mate bij aan de toevoer van het water dat in de drinkwaterwinning terecht komt. Om een representatieve risico-inschatting te kunnen maken zijn de vernoemde teeltgegevens en perceelsgegevens nodig voor doelen 1, 2 en 3.</p>

31. In het kader van dit project worden alleen de meest kwetsbare drinkwaterbeschermingszones geselecteerd, waarin pesticidgebruik aan de oppervlakte een realistisch probleem vormt. Mogelijk moet dit in de toekomst worden uitgebreid. De bestaande beschermingszones worden gereviseerd op basis van een nieuwe modellering van grondwaterstromen. Dit kan bij een bekrachtiging van de nieuwe beschermingszones leiden tot een wijzigingen ten opzichte van de bestaande beschermingszones. Dit houdt in dat de grenzen van de beschermingszones kunnen verschuiven met bijgevolg een wijziging van het aantal landbouwpercelen en dus landbouwbedrijven die in een kwetsbare beschermingszone gelegen zijn of actief zijn.

32. De VTC is van oordeel dat het opvragen van voormelde gegevens conform is aan artikel 4, §1, 3°, WVP en relevant, evenredig en niet buitensporig voor de doeleinden.

B.2.2. Bewaringstermijn van de gegevens

33. Artikel 4, §1, 5°, WVP voorziet dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt.

34. De aanvrager stelt dat de identificatiegegevens van de landbouwers gedurende 10 jaar worden bewaard. De VMM kan gebruiksgegevens van gewasbeschermingsmiddelen voor een periode van 5 jaar opvragen, de landbouwer

moet de gegevens in verband met het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen minimaal 5 jaar bijhouden. 10 jaar komt dus overeen met minimaal twee bevragingen van de landbouwers in kwestie.

35. De perceelsgegevens worden gedurende een periode van 25 jaar bewaard. Deze termijn is de realistische inschatting van het tijdsverloop tussen infiltratie van water en aankomst van dit water in de pompputten voor drinkwaterproductie.

36. De VTC gaat akkoord met deze bewaartermijnen.

B.2.3. Frequentie van de toegang en duur van de machtiging

37. De VMM wenst een jaarlijkse opvraging. Een groot deel van de kwetsbare beschermingszones in deze aanvraag betreft ook recent geïnfiltreerd water oppompen en gewasbeschermingsmiddelen. Deze kunnen relatief snel hun weg banen naar het water dat wordt opgepompt voor drinkwaterproductie. De frequentie van 1 jaar laat toe om kort op de bal te spelen en is relevant gezien er een jaarlijkse wisseling is van teelten en eventuele aangepane verbintenissen voor agromilieumaatregelen of biologische teeltmethodes die jaarlijks kenbaar worden gemaakt in de verzamelaanvraag.

38. De machtiging voor de mededeling van de gegevens wordt gevraagd voor onbepaalde duur.

39. De VTC gaat akkoord met de gevraagde frequentie en de duur van de machtiging.

B.2.4. Bestemmingen en/of derden waaraan gegevens worden meegedeeld

40. De gevraagde gegevens worden enkel binnen de VMM gebruikt door 2 beleidsmedewerkers Team Watervoorziening- en gebruik en het diensthoofd Grondwater en Lokaal Waterbeheer.

41. Daarnaast wordt enkel het landbouwnummer van de landbouwers met percelen in de kwetsbare beschermingszones voor drinkwater doorgegeven aan Vegaplan (2 onderzoekers) voor het onderzoek naar certificering.

42. De Watergroep kan voor onderzoek gebruik maken van de verwerkte resultaten van de studie van de VMM, maar heeft hiervoor geen toegang tot persoonsgegevens.

43. De VTC is akkoord met deze werkwijze.

B.3. TRANSPARANTIEBEGINSEL

44. De VTC herinnert eraan dat een eerlijke en rechtmatige verwerking van gegevens⁵ een verwerking is die verloopt op een transparante wijze. Eén van de hoekstenen van een transparante verwerking is de informatieplicht aan de burger, vermeld in artikel 9, §2, WVP.

45. De aanvraag vermeldt de wijze waarop de betrokkenen worden geïnformeerd:

De landbouwers zullen bij het departement LV gewezen worden op het feit dat de gegevens van hun verzamelaanvraag kunnen doorgegeven worden aan andere overheidsinstellingen. Er wordt verwezen naar de website waar voor elke uitwisseling meer informatie wordt verstrekt. Na het goedkeuren van deze machtiging de deze gegevensuitwisseling ook opgenomen worden op de website.

46. De VTC gaat akkoord met deze werkwijze.

B.4. EXTERNE VERWERKERS EN DIENSTENINTEGRATOREN

47. Er wordt geen beroep gedaan op een externe verwerker.

48. De gevraagde gegevensstroom verloopt niet via een dienstenintegrator. De tussenkomst van een dienstenintegrator biedt hier onvoldoende meerwaarde.

B.5. BEVEILIGING

49. De VTC wijst de verantwoordelijke voor de verwerking op de verplichtingen van artikel 16 WVP en op de richtsnoeren informatieveiligheid⁶.

50. De gegevens (shape-files) zullen via ZEND TO worden verstuurd waarbij de server volledig in beheer is van departement LV. De betrokkene krijgt een mail met een link waarna de aanvrager gedurende 14 dagen de gegevens kan afdalen. De bestanden met persoonsgegevens worden bovendien via Axcrypt versleuteld. Er is reeds een uitwisselingsplatform (mini EPF) met de VMM voor het uitwisselen van overstromingsgebieden. Op korte termijn wordt bekeken (kosten-baten) of er een aparte toegang kan worden voorzien voor de files en de betrokken werknemers over de drinkwaterkwaliteit.

B.5.1. Op het niveau van de aanvrager

51. De VMM heeft een veiligheidsconsulent aangesteld en beschikt over een schriftelijk informatieveiligheidsbeleid.

⁵ Artikel 4, §1, 1°, WVP.

⁶ http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/richtsnoeren_informatiebeveiliging_0.pdf

B.5.2. Op het niveau van de instantie die de gegevens zal doorgeven

52. Het departement LV heeft een veiligheidsconsulent aangesteld na advies van de VTC. Het departement LV geeft aan te beschikken over een schriftelijk veiligheidsbeleid.

III. BESLUIT

53. De VTC **machtigt** het departement LV om de gevraagde persoonsgegevens mee te delen aan de VMM voor de doeleinden vermeld en onder de voorwaarden vermeld in deze machtiging.

De Voorzitter

Willem Debeuckelaere

Willem
Debeuckelaere
e (Signature)

Digitally signed by Willem
Debeuckelaere (Signature)
Date: 2017.09.19 14:54:53 +0200